

Nr 193.

Ankom till riksdagens kansli den 11 juni 1946 kl. 1 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag för budgetåret 1946/47 till Krigsmaterielverket: Avlöningar.

(1:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 6, s. 22—40 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1946) föreslagit riksdagen att

dels å personalförteckningen för krigsmaterielverket under rubriken Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20 uppföra ytterligare 1 befattning för byråingenjör i lönegrad Eo 26 samt utesluta 4 befattningar för byråingenjörer, 1 befattning för byråingenjör eller förste byråassistent och 1 befattning för förste byråassistent, samtliga i lönegrad Eo 24,

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för krigsmaterielverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47,

dels ock till Krigsmaterielverket: Avlöningar för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 1 355 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 230 000 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1945 har krigsmaterielverket framlagt medels-
äskanden för nästa budgetår. Inledningsvis har verket lämnat en redogörelse för dess uppgiftsmässiga och organisatoriska utveckling från tillkomsten av verkets föregångare — statens ammunitionsnämnd och statens krigsmaterielnämnd — och fram till nuläget. Vidare har verket redogjort för nämndernas och verkets hittillsvarande verksamhet och arbetsresultat för att därigenom vinna en bakgrund vid bedömandet av den verksamhet, som för framtiden skulle ankomma på verket.

Ett återgivande här av nämnda redogörelse för nämndernas och verkets arbetsuppgifter och organisation torde icke vara erforderligt. Allenast må framhållas att verkets anskaffningsuppgifter preciserats genom Kungl. Maj:ts beslut den 2 februari 1945 samt att verket träffat överenskommelse med respektive försvarsgrensförvaltningar om övertagande av huvuddelen av dessa uppgifter från och med den 1 augusti 1945.

Krigsmaterielverket har lämnat redogörelse för nämndernas och verkets hittillsvarande verksamhet och arbetsresultat samt för verkets fortsatta uppgifter. Härutinnan hänvisas till s. 23—29 i statsrådsprotokollet.

Krigsmaterielverket har härefter i skrivelsen övergått till att behandla *medelsäskandena under verkets avlöningsanslag för budgetåret 1946/47*.

Enligt fastställda personalförteckningar utgöres verkets för fredsförhållanden beräknade personalorganisation av tre ordinarie befattningar å C-löneplanen och sammanlagt 179 extra ordinarie befattningar. Av dessa sistnämnda äro 37 befattningar uppförda i högre lönegrad än 20 enligt löneplanen Eo, 137 befattningar inplacerade i 20:e och lägre lönegrader av samma löneplan samt fem befattningar uppförda å militära icke-ordinariereglementets löneplan MEo.

Vid behandlingen av motsvarande anslag för innevarande budgetår anförde föredragande departementschefen (propositionen 1945: 170, s. 223), att han utginge från att med då föreliggande förutsättningar verkets behov av extra ordinarie personal i högre lönegrad än Eo 20 skulle med det av honom tillstyrkta antalet vara i huvudsak tillgodosett. Samtidigt förutsattes emellertid, att verket skulle äga på det med hänsyn till omständigheterna lämpligaste sättet disponera de befattningar, som stode till verkets förfogande. Riksdagen (skrivelse nr 353) uttalade, att det ville förefalla riksdagen, som om verkets ansvällning icke komme att bliva sådan, att behovet av nya tjänster i den omfattning, som av Kungl. Maj:t föreslagits, kunde anses till fullo motiverat. Att riksdagen det oaktat icke ville motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag berodde därpå, att riksdagen utgick från att krigsmaterielverkets organisation komme att bliva föremål för närmare undersökning i samband med den blivande översynen av försvarsorganisationens framtida utformning. Därest det vid denna utredning skulle visa sig, att en omvärdering av verkets personalbehov vore påkallad syntes, framhöll riksdagen, möjligheter föreligga att återflytta en del av personalen till försvarsgrensförvaltningarna. Krigsmaterielverket har anført, att verket, med utgångspunkt i de av verket angivna riktlinjerna för dess framtida uppgifter och organisation samt departementschefens nyssberörda uttalande, utfört en utredning rörande verkets permanenta personalbehov, avseende såväl ordinarie och extra ordinarie personal i 21:a och högre lönegrader samt extra ordinarie personal i lägre löneställning som även behovet av tillfälligt anställd personal.

I antalet ordinarie befattningshavare förutsätter verket icke någon ändring för nästa budgetår, varför verket föreslagit, att anslagsposten till *avlöningar till ordinarie tjänstemän* upptages till oförändrat belopp, 61 000 kronor.

Jämväl anslagsposten till *arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t*, har föreslagits skola upptagas med oförändrat belopp, 75 000 kronor. Krigsmaterielverket har föreslagit, att från denna anslagspost skulle bestridas jämväl ett för närvarande från arméns avlöningsanslag utgående arvode å 582 kronor åt vaktaren vid ett kruthus. Som skäl härför har anförts, att verket numera från armén övertagit förvaltningen av kruthuset och bevakningen därav.

I detta sammanhang har verket erinrat, att Kungl. Maj:t den 2 mars 1945 medgivit, att å sex av de för verkets förrådsorganisation avsedda sju arvodes-

befattningarna finge, intill dess befattningarna kunde i föreskriven ordning tillsättas, anställas civila befattningshavare, med placering i högst 21:a löneklassen i löneplanen MEx och med rätt till förmåner i övrigt såsom innehavare av befattning i högst 22:a lönegraden i samma löneplan.

Vad beträffar beräkningen av anslagsposten till *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* har krigsmaterielverket anfört, att antalet extra ordinarie befattningar i 21:a och högre lönegrader i förenämnda inom verket utförda utredning beräknats med utgångspunkt från att den för innevarande budgetår fastställda ramen icke skulle överskridas. Vissa omdispositioner av befattningarna inom denna grupp hade dock visat sig påkallade av organisatoriska skäl.

I sammanfattning innebär verkets förslag till jämkningar beträffande antalet befattningar i 21:a och högre lönegrader vid verket, att antalet befattningar i Eo 26 ökas från 10 till 13 samt att befattningarna i Eo 24 minskas från 13 till 6.

Den minskning av personal i lönegraden Eo 24, som sålunda föreslagits, har ansetts kunna förordas under förutsättning, att en viss ökning av personalen för tekniska arbetsuppgifter i lägre löneställning kommer till stånd. Det nuvarande antalet befattningar i 20:e och lägre lönegrader hade, enligt vad krigsmaterielverket anfört, visat sig icke motsvara behovet. Verket har därför ansett sig böra föreslå utökning av antalet ingenjörstjänster i de lägre lönegraderna. De föreslagna ökningarna betingades främst av önskemålet att kunna bereda ett antal av de för kontrolluppgifter avsedda och för fredsförhållanden erforderliga ingenjörerna extra ordinarie anställning. Jämväl av övriga tekniska tjänster ha föreslagits utökningar, delvis för att bereda tjänstemannaanställning åt viss kollektivavtalsanställd personal. Vidare föreslås inrättande av nya befattningar för kontors- och skrivbiträdespersonal samt för förrädspersonal.

Med tillämpning av sedvanliga beräkningsgrunder har verket beräknat medelsbehovet under anslagsposten till *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* till 1 058 000 kronor. Häri inginge jämväl erforderligt belopp för avlöning till kopieringsbiträden och kontorsbud — beräknat till 17 000 kronor — samt för de kostnader i övrigt, som författningens enligt skulle bestridas av förevarande anslagspost. Verket hade vid sin beräkning av den personal, som borde avlönas över avlöningsanslag, utgått från att i denna skulle ingå jämväl visst antal arvodesanställda befattningshavare. Dessa avsåges för bestridande av befattningar inom verksorganisationen, vilka såvitt för närvarande kunde bedömas, syntes vara nödvändiga inom fredsorganisationen men beträffande vilka full säkerhet rörande löneställningen ej rädde. Verket hade därför ansett frågan om dessa befattningar böra upptagas till slutlig prövning först sedan närmare erfarenheter vunnits av de på befattningarna ankommande uppgifternas framtida gestaltning och omfattning. Sålunda beräknade verket, att följande extra ordinarie befattningar i högre lönegrad än 20 för framtiden kunde komma att erfordras, nämligen en byråingenjör i Eo 26 och två byråingenjörer i Eo 24. För dessa befattningar liksom för sex befattningar

i 20:e och lägre lönegrader hade emellertid för det kommande budgetåret allenast beräknats arvoden motsvarande lön enligt angivna lönegrader. För arvoden åt ifrågavarande personal hade verket beräknat ett belopp av i runt tal 52 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet under ifrågavarande anslagspost skulle sålunda uppgå till (1 058 000 + 52 000 =) 1 110 000 kronor, innebärande en höjning i förhållande till innevarande budgetår med 135 000 kronor.

Krigsmaterielverket har vidare upptagit fråga om sättet för avlöande av personal för tillfälliga arbetsuppgifter och därvid anfört i huvudsak följande.

De i det föregående framlagda beräkningarna avsåge sådan personal, som på ett mera permanent sätt borde vara anknuten till verksamorganisationen för utförande av de fredsmässiga uppgifter, som under alla förhållanden beräknades ankomma på verket. Emellertid kunde verket komma att även under normala fredsförhållanden erhålla sådana tillfälliga arbetsuppgifter, att den från avlöningsanslag avlönade personalen icke försloge. Verket räknade således med möjligheten att utöver den personal, som avlöndes av verkets avlöningsanslag, nödgas anställa ytterligare personal, vars avlöning måste bestridas i annan ordning. Med avseende å sättet för bestridandet av kostnaderna för dylik ytterligare erforderlig personal ansåge verket, att sådan personal, som vid extraordinär arbetsanhopning mera tillfälligt måste anställas för utförande av arbetsuppgifter, som avsåge krigsindustriplanering m. m., borde avlönas med anlåtande av det anslag till årskostnader för industriell krigsberedskap, om vars anvisande verket avsåge att i det följande avgiva förslag. För bestridande av kostnader för personal, som kunde komma att tillfälligt bliva erforderlig därigenom att verket erhöle uppdrag att verkställa materielanskaffningar i större omfattning, borde möjlighet beredas krigsmaterielverket att efter Kungl. Maj:ts medgivande överskrida anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, vilken post sedermera eventuellt borde från vederbörliga anskaffningsanslag tillföras ersättning för dylika personalkostnader.

Departementschefen, som redogjort för myndigheternas yttranden i ärendet, har för egen del anfört följande.

Såsom av det föregående framgår har överbefälhavaren funnit den fortgående ansvällningen av utgifterna för de centrala förvaltningsmyndigheterna vara ägnad att ingiva allvarliga betänkligheter med hänsyn till den rätta proportionen mellan dessa utgifter och kostnaderna för de olika försvarsgrenarna. Euru dessa betänkligheter av överbefälhavaren uttalats i anknytning till krigsmaterielverkets anslagsäskanden, torde de icke taga sikte enbart på detta verk utan i lika mån äga giltighet beträffande övriga centrala förvaltningsmyndigheter inom försvaret. För egen del vill jag i likhet med överbefälhavaren från denna förutsättning framhålla angelägenheten av att kostnaderna för förvaltningsverksamheten inom försvaret icke stå i oskäligt förhållande till försvarets utgifter i övrigt. Vid bifall till verkens föreliggande anslagsäskanden skulle ifrågavarande förvaltningskostnader — inberäknat utgifterna från försvarsgrenarnas avlöningsanslag och s. k. sakanslag — uppgå till, såvitt nu kan bedömas, 2 å 3 % av fjärde huvudtitelns slutsumma. Huruvida denna andel i försvarsutgifterna är för hög torde vara vanskligt att avgöra. De näraliggande erfarenheterna från beredskapstiden torde emellertid snarast giva vid handen, att onödiga kostnader i högst avsevärd omfattning förekommit på områden där förvaltningsorganisationen varit för svag och ej kunnat tillräckligt hastigt

omställas till den större aktivitet, som krävs under beredskapen. Den avvägning mellan förvaltningskostnader och andra försvarsutgifter som måste ske blir med nödvändighet svår att genomföra. Även om besparingssynpunkterna måste skänkas det största beaktande vid prövningen av förvaltningsmyndigheternas medelsbehov, får icke förbises, att för stor återhållsamhet på detta område kan — vid det förhållandet att förvaltningsverksamheten i stor utsträckning är inriktad på tekniska och ekonomiska frågor samt kontroll av militära myndigheters dispositioner i ekonomiskt hänseende — få allvarliga konsekvenser på andra och i ekonomiskt hänseende viktigare områden. Vid bedömandet av myndigheternas nu föreliggande anslagsäskanden måste dessa omständigheter beaktas men hänsyn tagas även till följande faktorer.

De kostnadsberäkningar, vilka framlades i samband med 1943 års beslut rörande organisationen av försvarsväsendets centrala förvaltning — i samband varmed även bland annat försvarets civilförvaltning, försvarets sjukvårdsförvaltning och krigsmaterielverket inrättades — upptogo endast nyckelposter och vissa nya befattningar, som funnos bära under alla förhållanden inrättas. Det efter återgång till fredsförhållanden kvarstående personalbehovet i övrigt ansågs nämligen icke kunna vid detta tillfälle med säkerhet bedömas. Det förut-sattes emellertid, att hithörande spörsmål finge upptagas till slutlig prövning, sedan normala förhållanden inträtt, samt att vissa utökningar av den för fredstid avsedda personalen då kunde bli erforderliga, främst med hänsyn till den pågående utbyggnaden av den militära organisationen samt till förlängningen av övningstiden. Efter dessa riktlinjer har personalbehovet för de efterföljande budgetåren bedömts vid framläggandet av anslagsäskanden för myndigheterna. Den återhållsamhet som härvid iakttagits har haft sin grund i svårigheterna att under pågående beredskap bedöma personalbehovet och farhågorna för att en under onormala förhållanden företagen alltför omfattande personalökning kunde komma att kvarstå även sedan fredliga förhållanden inträtt. Av dessa skäl har fullt avsiktligt en ej ringa del av kostnaderna för avlöningar åt personal vid de centrala förvaltningsmyndigheterna utgått från förskottsstaten för försvarsväsendet respektive från avvecklingsanslag.

Sedan numera den förstärkta försvarsberedskapen upphört och de arbetsuppgifter, som äro förenade med avvecklingsarbetets genomförande, successivt bortfalla, kan den föreliggande frågan om den för fred erforderliga personalorganisationen vid de centrala förvaltningsmyndigheterna ej längre undanskjutas. Härav följer å andra sidan — då för avlöningar vid dessa myndigheter av förut anförda skäl under beredskapstiden med avsikt beräknats förhållandevis låga anslag — att de äskanden om förhöjd medelsanvisning, som för nästa budgetår av samtliga förvaltningsmyndigheter framställts, icke kunna utan vidare ställas på framtiden. Ett sådant förfarande skulle endast få till följd att en del av de under fredstid erforderliga medlen komme att fortsättningsvis belasta de anslag, vilka anvisas till försvarsberedskapens avveckling, och att det skulle bli nödvändigt att anvisa sådana anslag även sedan avvecklingsarbetet slutförts — något som icke är att förorda.

Å andra sidan föreligga i övergångsläget mellan beredskaps- och fredsorganisation fortfarande i många fall svårigheter att tillförlitligt uppskatta förvaltningsmyndigheternas personalbehov. På detta område pågå, såsom av det förut sagda framgår, särskilda undersökningar beträffande försvarets civilförvaltning och försvarets sjukvårdsförvaltning, i senare fallet genom statens organisationsnämnd och i förra fallet av särskilt tillkallad sakkunnig. Vissa motsvarande undersökningar pågå genom försvarets sakanslagsutredning, speciellt vad angår personalbehovet inom vissa delar av arméförvaltningen. Vad de byggande organen inom förvaltningsorganisationen beträffar — arméns fortifikationsförvaltning samt marinförvaltningens fortifikationsavdelning och flyg-

förvaltningens byggnadsavdelning — ha särskilda sakkunniga i dagarna avgivit betänkan med utredning rörande bland annat organisationsformerna och personalbehovet. Beträffande krigsmaterielverket har fjolårets riksdag i sin skrivelse nr 353 förutsatt, att verkets organisation komme att bli föremål för närmare undersökning i samband med den blivande översynen av försvarsorganisationens framtida utformning. I anslutning härtill anser jag mig böra framhålla, att det i fråga om såväl krigsmaterielverket som återstående delar av den centrala försvarsförvaltningen under alla förhållanden torde bli erforderligt att verkställa organisationstekniska undersökningar, i den mån tillräckligt underlag för ett bedömande av verkens personalbehov icke framkommer vid pågående utredningar.

Huruvida en mera genomgripande omprövning av förvaltningsorganisationen — alltså en revision av 1943 års riksdags beslut — bör företagas av 1945 års försvarskommitté, såsom i överbefälhavarens remissyttrande anförts, torde ännu icke kunna bedömas. Genom överbefälhavarens försorg ha härutinnan vissa förberedande undersökningar utförts, av vilka jag tagit del. Emellertid vill jag framhålla, att — därest en översyn av förvaltningsorganisationen finnes böra ske genom försvarskommitténs försorg — det av rent praktiska skäl torde bli nödvändigt för kommittén att dessförinnan koncentrera sig på de i ekonomiskt hänseende avsevärt betydelsefullare frågorna rörande försvarets allmänna organisation och därmed sammanhängande avvägningsspörsmål. Det är att antaga att detta arbete ställer sådana krav på kommittén, att kommittén först senare — sedan åtminstone preliminära resultat i dessa hänseenden uppnåtts — kan till bedömande upptaga frågan om vilka ändringar i förvaltningsorganisationen som kunna påkallas av kommitténs överväganden i övrigt och av vunna erfarenheter. En annan ordning för frågornas behandling skulle enligt mitt förmenande kunna avsevärt försena slutförandet av kommitténs huvuduppdrag, vilket skulle medföra olägenheter i skilda hänseenden. Vad sålunda anförts utgör självfallet icke hinder för förberedande överväganden på detta område.

Ehuru slutlig ställning i dessa handläggningsfrågor icke bör tagas i detta sammanhang, har jag med hänsyn till vad i ett par av remissutlåtandena anförts ansett mig böra fästa uppmärksamheten på dessa omständigheter och framhålla, att det av nu anförda skäl icke torde vara möjligt att uppskjuta ett ställningstagande till föreliggande förslag om personalökningar vid olika förvaltningsmyndigheter i avbidan på försvarskommitténs arbetsresultat. Å andra sidan är det självfallet av den största vikt att den utökning av personalorganisationen som provas böra ske icke genomföres på sådant sätt att ett framtida övervägande av dessa frågor i avgörande grad bindes.

Från dessa utgångspunkter övergår jag till krigsmaterielverkets föreliggande äskanden av anslag till avlöningar för nästa budgetår, vilka självfallet måste bedömas på grundvalen av verkets redan beslutade organisation och med beaktande av verkets möjligheter att effektivt fullgöra sina uppgifter.

Som bakgrund till den personalorganisation, som krigsmaterielverket föreslagit, har verket redogjort för de arbetsuppgifter, som under en fredsperiod komma att åvila verket. I denna redogörelse, som till sin huvuddel utgör en närmare belysning av de uppgifter, som redan nu enligt statsmakternas beslut ankomma på verket, ha även upptagits vissa frågor om en mindre utökning av anskaffningsuppgifterna och om verkets ställning i försvarets förvaltningsorganisation. Det av krigsmaterielverket omnämnda förslaget till vidgade anskaffningsuppgifter har numera avgivits och är för närvarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Den i propositionen 1945:170 vid behandlingen av innevarande budgetårs anslag till avlöningar för krigsmaterielverket omnämnda framställningen rörande verkets uppgifter såsom försvarets patentorgan är föremål för beredning inom försvarsdepartementet.

Krigsmaterielverkets förslag innebär för nästa budgetår en höjning av avlöningsanslaget med 145 000 kronor, vilken helt hänför sig till lönekostnader för nytillkommande icke-ordinarie personal. Efter vad jag inhämtat sammanhänger denna anslagshöjning icke med det förslag om överförande till verket av nya anskaffningsuppgifter, vilket enligt det föregående föreligger — endast ett par lägre tekniska tjänster behöva enligt lämnad uppgift vid genomförande av detta förslag inrättas. Förslaget utgör resultatet av en förnyad översyn av personalorganisationen vid verket med ledning av de erfarenheter som vunnits vid verkets hittillsvarande verksamhet. Den personal, som i anslagsäskandena angivits, har alltså av ämbetsverket i huvudsak beräknats erforderlig för fullgörande av de arbetsuppgifter, som enligt av statsmakterna redan fattade beslut skola ankomma på verket under fredsförhållanden.

Krigsmaterielverkets förslag att till detta anslag överflytta ett nu från arméns avlöningsanslag utgående arvode åt vaktaren vid ett kruthus ger mig icke anledning till erinran. Såsom verket förutsatt torde denna överflyttning icke behöva föranleda uppräknig av arvodesposten.

Beträffande extra ordinarie personal innebär krigsmaterielverkets förslag, vad först beträffar personal i högre lönegrad än 20, nyinrättande av 2 befattningar i Eo 26, varav en avsedd för sakkunnig tekniker inom tekniska byråns utredningssektion och en för chefen för patentsektionen, samt uppflyttning till Eo 26 av den för närvarande i 24:e lönegraden placerade befattningen såsom chef för kontrollbyråns vapensektion. För inrättande av en befattning för sakkunnig tekniker i Eo 26 har jag icke funnit tillräckliga skäl anförda, varför jag icke kan tillstyrka förslaget i denna del. Enligt av statsmakterna fattat principbeslut skall krigsmaterielverket tjänstgöra såsom försvarets patentorgan. Oavsett att detaljbestämmelser ännu icke fastställts för denna verksamhet, torde såsom chef för patentsektionen böra uppföras en befattning i Eo 26. En dylik löneställning får anses under alla förhållanden erforderlig. Vad beträffar befattningen såsom chef för kontrollbyråns vapensektion torde ställning icke nu behöva tagas till lönefrågan med hänsyn till att å befattningen för närvarande är förordnad en major på aktiv stat, som äger rätt till lönefyllnad till majorslön. Jag räknar alltså med att denna befattning tills vidare kvarstår i Eo 24. Härigenom skulle, med godtagande i övrigt av krigsmaterielverkets förslag beträffande reducering av antalet befattningar i Eo 24, detta antal kunna minskas med sex.

För nyinrättande av extra ordinarie befattningar i 20:e och lägre lönegrader har såsom nämnts räknats med ett ökat medelsbehov av 145 000 kronor, därav 135 000 kronor belöpa på anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Vissa av de föreslagna befattningarna motsvaras av å tygstaten nu upptagna befattningar och avses icke skola besättas annat än i den mån befattning å tygstaten blir vakant. Andra äro avsedda för beredande av extra ordinarie anställning åt personal, som anses erforderlig för fredsförhållanden men som på grund av tidigare tillämpad uppdelning av verkets avlöningskostnader mellan riksstats- och förskottsanslag kommit att under innevarande budgetår avlönas från avvecklingsanslag. Dylika från andra anslag överförda kostnader uppgå till drygt 50 000 kronor, varför den reella kostnadsökningen icke synes vara högre än omkring 85 000 kronor. En viss utökning av verkets personal i lägre lönegrader och en fastare reglering av anställningsförhållandena torde vara ofrånkomlig för att verket skall kunna fullgöra sina arbetsuppgifter. I avvaktan på närmare erfarenheter av personalbehovet under fredsförhållanden vill jag föreslå en höjning av medelsanvisningen för här avsedd personal med 100 000 kronor.

Krigsmaterielverket har beträffande sättet för anställande av personal som kan komma att erfordras för tillfälliga arbetsuppgifter föreslagit en anordning

som innebär, att för viss dylik personal skulle beräknas avlönings- och övriga kostnader under annat till verkets förfogande ställt anslag samt att dylika kostnader för annan tillfällig personal skulle avföras å avlöningsanslaget och budgetårsvis omföras till sakanslag. Detta förslag anser jag mig i avvaktan på resultatet av sakanslagsutredningens arbete kunna i huvudsak godtaga. Emellertid finner jag det lämpligast, att samtliga dylika kostnader avföras å avlöningsanslaget och att omföring av medel till detta anslag från sakanslag sker i den utsträckning Kungl. Maj:t efter prövning i varje särskilt fall medger. Då fråga är om rent tillfälliga och därför svårberäkneliga utgiftsbehov, torde någon höjning av avlöningsanslaget för detta ändamål icke böra ske. För att möjliggöra den av mig sålunda föreslagna anordningen synes det för innevarande budgetår gällande bemyndigandet för Kungl. Maj:t att, därest så skulle visa sig oundgängligen erforderligt, i samband med överflyttning av arbetsuppgifter besluta om överskridande av icke-ordinarieposten, böra utvidgas att från och med nästa budgetår gälla jämväl oundgängligt behov i övrigt av tillfälligt anställande av personal för ökade arbetsuppgifter i den mån kostnaderna härför icke finnas böra täckas genom omföring från sakanslag. Nämnda post bör i anslutning härtill liksom hittills betecknas förslagsvis och förses med anmärkning, att densamma icke må överskridas utan Kungl. Maj:ts bemyndigande.

I fråga om beräkningen av anslagsposten till ordinarie tjänstemän förutsätter jag ingen ändring.

I enlighet med det nu sagda beräknar jag anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän och till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, till oförändrade belopp, 61 000 kronor respektive 75 000 kronor. Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptager jag till 1 075 000 kronor (nu 975 000 kronor). För rörligt tilllägg beräknar jag 174 000 kronor (nu 169 000 kronor). För utgifter under anslaget skulle sålunda erfordras (61 000 + 75 000 + 1 075 000 + 174 000 =) 1 385 000 kronor. I pensionsmedel ha för innevarande budgetår upptagits 50 000 kronor. Med hänsyn till att en del av de för verket avsedda arvodesbefattningarna för pensionerade officerare tills vidare torde komma att uppehållas av civil personal, synes försiktigheten bjuda att för nästa budgetår räkna med allenast 30 000 kronor i inflytande pensionsmedel. Anslagsbehovet skulle då bli (1 385 000—30 000 =) 1 355 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 125 000 kronor.

Utskottet.

I sin skrivelse nr 212 i anledning av riksdagens år 1945 församlade revisorers berättelse har riksdagen i fråga om krigsmaterielverkets arbetsuppgifter och personalorganisation m. m. erinrat om att chefen för försvarsdepartementet vid anmälan i statsverkspropositionen och i propositionen nr 120 av medelsbehovet under vissa anslag till försvarets centrala förvaltningsmyndigheter uttalat, att en utredning borde verkställas rörande den centrala försvarsförvaltningens organisation. I anslutning härtill framhöll riksdagen, att en dylik utredning vore motiverad icke minst med avseende å krigsmaterielverket. Under nu tilländalupen beredskapsperiod hade, framhöll riksdagen, uppenbarligen svårigheter måst föreligga att rätt bedöma verkets till fredsförhållanden hänförliga personalbehov. Vad revisorerna anfört gäve enligt riksdagens mening vid handen, att i och med att genom avvecklingen av beredskapen därmed sammanhängande anskaffningsuppgifter slutförts en omprövning av verkets personalorganisation borde företagas. Riksdagen framhöll, att riksdagen funne natur-

ligt, att i samband därmed jämväl verkställdes en förnyad mera definitiv omprövning av frågan om omfattningen under fred av verkets arbetsuppgifter. Riksdagen delade den av revisorerna uttalade uppfattningen att i avbidan på resultatet av den ifrågasatta utredningen ytterligare bestående anskaffningsuppgifter icke borde överföras till krigsmaterielverket.

Efter denna erinran om vad sålunda förekommit övergår utskottet härefter att behandla medelsäskandena under krigsmaterielverkets avlöningsanslag för nästa budgetår.

Utskottet vill framhålla, att den nu föreslagna höjningen av verkets avlöningsanslag icke torde sammanhänga med överförande till verket av nya anskaffningsuppgifter. Det framlagda förslaget utgör enligt vad departementschefen framhållit resultatet av en förnyad översyn av personalorganisationen vid verket med ledning av de erfarenheter, som vunnits vid verkets hittillsvarande verksamhet. Personalbehovet har alltså beräknats med hänsynstagande till omfattningen av de arbetsuppgifter, som enligt av statsmakterna redan fattade beslut skola ankomma på verket i fredstid. Utskottet har därför ansett, att, i avbidan på ovannämnda mera definitiva omprövning av frågan om verkets uppgifter och organisation, den nu verkställda anslagsberäkningen bör kunna godtagas. Härav följer att utskottet tillstyrker, att å personalförteckningen uppföres ytterligare en befattning i lönegrad Eo 26 och att sex befattningar i lönegrad Eo 24 uteslutas därur ävensom att för nyinrättande av extra ordinarie befattningar i 20:e och lägre lönegrader medelsanvisningen höjes med 100 000 kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot att Kungl. Maj:t bemyndigas att under av departementschefen angivna förutsättningar besluta om överskridande av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) å personalförteckningen för krigsmaterielverket under rubriken Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20 uppföra ytterligare 1 befattning för byråingenjör i lönegrad Eo 26 samt utesluta 4 befattningar för byråingenjörer, 1 befattning för byråingenjör eller förste byråassistent och 1 befattning för förste byråassistent, samtliga i lönegrad Eo 24,

b) godkänna följande avlöningsstat för krigsmaterielverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	61 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	»	75 000

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor 1 075 000
<i>Anm.</i> Anslagsposten må icke utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas.	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 174 000
	<u>Summa kronor 1 385 000</u>

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor 30 000
	<u>Nettoutgift kronor 1 355 000</u>

c) till *Krigsmaterielverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1946/47 under fjärde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 355 000 kronor.

Stockholm den 11 juni 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit
från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Pauli, Lindström, Grünebo, Karl Andersson, Heidöng, Boman, Ekströmer, Petersson, Hesselbom* och *Ragnar Bergh*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Eriksson* i Stockholm, *Ward, Rubbestad, Mårtensson, Lindholm, Sefve, Boman* i Kieryd, *Thapper, Onsjö, Persson* i Vinberg och *Birke*.